

MAA-104

Seat No. _____

B. A. (Sem. III) Examination

October / November - 2018

Sanskrit : Paper-CC-303

(Core Compulsory)

(रघुवंशम् - सर्ग-१४, व्याकरणम्)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

१ (अ) गमे ते ऋश श्लोकोनो अनुवाद करो : ८

- (१) उभावुभाभ्यां प्रणतौ हतारी यथाक्रमं विक्रमशौभिनौ तौ ।
विस्पष्टमस्त्रान्धतया न वृष्टौ ज्ञातौ सुतस्पर्शसुखोपलम्भात् ॥
- (२) अथाभिषेकं रघुवंशकेतोः प्रारब्धमानन्दजलैर्जनन्योः ।
निर्वर्तयामासुरमात्यवृद्धास्तीर्थाहृतैः काञ्चनकुम्भतोयैः ॥
- (३) स्तैमित्रिणा सावरजेन मन्दमाधूतवालव्यजनो रथस्थः ।
धृतातपत्रो भरतेन साक्षादुपायसङ्घा इव प्रवृद्धः ॥
- (४) ऋह्णापणं राजपथं स पश्यन्विगाहयमानां सरयू च नौ भिः ।
विलासिभिश्चाध्युषितानि पौरैः पुरोपकण्ठोपवनानि रेमे ॥
- (५) रक्षोवधान्ते न च मे प्रयास्ते व्यर्थं स वैरप्रतिमोचनाय ।
अमर्षणः शोणितकांक्षया किं पदा स्पृशन्तं दशति द्विजिह्वः ॥
- (६) अथानुकूलश्रवणप्रतीतामत्रस्त्रुभिर्भुक्तधुरं तुरङ्गैः ।
रथं सुमन्त्रप्रतिपन्नरश्मिमारोप्य वैदेहसुतां प्रतस्थे ॥

(ब) गमे ते ॐ स-संदर्भ सभजोवो : ५

- (१) धृतातपत्रो भरतेन साक्षादुपायसंधात इव प्रवृद्धः ।
- (२) षडाननापीतपयोषरासु नेता चमूनामिव कृत्तिकासुं ।
- (३) आज्ञा गुरणां ह्यविचारणीया ।
- (४) अमर्षणः शोणितकांक्षया किं पदास्पृशन्तं दशति द्विजिह्वः ।

- ૨ મહાકાવ્યનાં લક્ષણો આપી રઘુવંશનું મહાકાવ્ય તરીકે મૂલ્યાંકન કરો. ૧૪
અથવા
- ૨ કાલિદાસની કાવ્યશૈલીની વિગતે ચર્ચા કરો. ૧૪
- ૩ રઘુવંશના ૧૪મા સર્ગનું રસદર્શન કરાવો. ૧૪
અથવા
- ૩ રઘુવંશ સર્ગ ૧૪ને આધારે 'સીતા'નું પાત્રાલેખન કરો. ૧૪
- ૪ નીચેનામાંથી ગમે તે બે ટૂંકનોંધ લખો : ૧૪
(૧) રામનું પાત્ર
(૨) રઘુવંશ શીર્ષકની યથાર્થતા
(૩) રામનો રાજ્યાભિષેક અને નગર પ્રવેશ
(૪) ઉપમા કાલિદાસસ્ય
- ૫ ગમે તે સાત પ્રશ્નોના બે-ત્રણ વાક્યોમાં જવાબ આપો : ૧૪
(૧) રઘુવંશ સર્ગ ૧૪ને કયા નામે ઓળખવામાં આવે છે ?
(૨) રઘુવંશનો પ્રારંભ કોની સ્તુતિથી થાય છે ?
(૩) કાલિદાસના નાટકો કેટલા છે ? કયા-કયા ?
(૪) દોલાચલ ચિત્તવૃત્તિ એટલે શું ?
(૫) રામે સીતાત્યાગનો નિર્ણય શા માટે લીધો ?
(૬) રઘુવંશ કેટલા સર્ગનું મહાકાવ્ય છે ?
(૭) લક્ષ્મણે કોની જેમ રામની આજ્ઞા સ્વીકારી ?
(૮) વાલ્મીકી તૃતીયા એકવચન અને જગત્નું તૃ. એવ. રૂપ લખો.
(૯) ચન્દ્રમસિ અને રાજસુ રૂપ ઓળખાવો.
(૧૦) અસ્મદ્ અને યુષ્મદ્નું સપ્તમી બ.વનું રૂપ લખો.
(૧૧) ચન્દ્રમસામ્ રૂપ ઓળખાવો.
(૧૨) કિમ્ (સ્ત્રી) અને તદ્ (પું) ચતુર્થા એકવચનનું રૂપ લખો.